
У РАДІ БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ

У 2005 р. у рамках сесій Ради ботанічних садів та дендропарків України відбулися дві міжнародні наукові конференції.

Перша з них була присвячена 25-річчю Криворізького ботанічного саду НАН України і проведена на базі цього закладу 16—19 травня. Тема конференції: "Проблеми збереження, відновлення та збагачення біорізноманіття в умовах антропогенно зміненого середовища". У ній взяли участь близько 100 осіб з ботанічних садів, дендропарків та інших установ біологічного та природоохоронного профілю України, Білорусі та Росії.

З ювілеєм Криворізький ботанічний сад і його колектив привітали представники місцевої влади, які відзначили співробітників преміями, почесними грамотами тощо.

На пленарному засіданні учасники заслухали 9 доповідей, на секційному — 13, стендових доповідей було представлено 15. Матеріали конференції опубліковані в збірнику "Проблеми збереження, відновлення та збагачення біорізноманіття в умовах антропогенно зміненого середовища (506 с.).

За результатами роботи конференції сесія Ради ботанічних садів та дендропарків України ухвалила таке:

1. Усі доповіді містять емкісні інформативні матеріали, присвячені досягненням ботанічних садів та дендропарків щодо збереження, відновлення і збагачення біорізноманітності рослин в умовах антропогенно змі-

неного середовища, зокрема щодо збереження генофонду видів, вирішення завдань, визначених Стратегією ботанічних садів зі збереження біорізноманітності рослин.

2. У ботанічних садах і дендропарках України, Білорусі та Росії надзвичайно велику увагу приділяють збереженню рідкісних та зникаючих видів рослин.

3. У зв'язку з 25-річним ювілеєм, відзначити Криворізький ботанічний сад НАН України та його колектив як такий, що за короткий час створив прекрасні експозиції інтродукованих рослин, незважаючи на складні екологічні умови. Без сумніву, наукові розробки співробітників Криворізького ботанічного саду та їхнє впровадження сприяли поліпшенню навколишнього середовища внаслідок озеленення різноманітних промислових земель регіону та м. Кривий Ріг. Слід зазначити також, що розквіту Саду сприяли місцеві промислові підприємства. Так, Центральний та Північний гірничо-збагачувальні комбінати, розуміючи значущість наукових розробок, всіляко допомагають Саду з впровадженням їх у виробництво.

4. Відзначити значну та чітку роботу колективу Криворізького ботанічного саду щодо підготовки, організації і проведення міжнародної конференції в рамках сесії Ради ботанічних садів та дендропарків України.

Розглянувши та обговоривши організаційні питання, Сесія ухвалила таке:

1. Розглянувши звернення керівництва Національного еколого-натуралістичного центра учнівської молоді (його дендропар-

ку) та Українського степового природного заповідника НАН України про вступ до Ради ботанічних садів та дендропарків України, Сесія рекомендувала розглянути ці звернення на наступній сесії, заслухавши безпосередньо керівників цих установ 19—21 вересня 2005 р. у Києві.

2. Заслухавши інформацію директора Клубу любителів природи "Саксагань" (Кривий Ріг) про діяльність клубу та прагнення створити на землях, що належать клубу, дендропарк "Дубова балка", Сесія схвалила доцільність створення цього парку з наступним наданням йому статусу дендропарка і заповідної території місцевого значення.

3. У зв'язку зі зміною назви Ради та різним баченням членами Ради порядку вступу окремих організацій до мережі (системи) Ради ботанічних садів та дендропарків України, переглянути Положення про Раду ботанічних садів. Підготувати пропозиції щодо змін до Положення..., структури Ради та Бюро тощо до чергової сесії Ради, яка відбудеться 19—21 вересня 2005 р.

4. Винести подяку директору Ботанічного саду Львівського національного університету ім. І. Франка А.І. Прокопіву за виконання доручення попередньої сесії Ради — випуск довідникового видання "Ботанічні сади і дендропарки України".

5. Чергову сесію Ради ботанічних садів та дендропарків України провести 19—21 вересня цього року на базі Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України. В її рамках провести міжнародну конференцію на тему "Інтродукція рослин на початку ХХІ століття: досягнення і перспективи розвитку досліджень".

6. У 2006 р. чергову сесію провести на базі Ботанічного саду Таврійського університету ім. В.І. Вернадського.

Міжнародна конференція на тему: "Інтродукція рослин на початку ХХІ століття: досягнення і перспективи розвитку досліджень" відбулася в рамках Сесії Ради бота-

нічних садів та дендропарків України 19—21 вересня 2005 р. у Києві на базі Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України і була присвячена його 70-річчю.

У роботі конференції взяли участь представники ботанічних садів Білорусі, Росії, Латвії, Грузії, 15 ботанічних садів і 5 дендропарків України та інших установ біологічного і природничого профілю.

Учасники конференції заслухали 10 доповідей, в яких висвітлено основні напрями наукових досліджень в установах, окремі практичні та теоретичні аспекти інтродукції рослин у різних регіонах як України, так і інших країн, перспективи інтродукції рослин.

Матеріали конференції опубліковано в збірнику "Інтродукція рослин на початку ХХІ століття: досягнення і перспективи розвитку досліджень" (273 с.).

Заслухавши та обговоривши доповіді, учасники конференції зазначили, що:

1. На сьогодні в ботанічних установах зібрано великі колекції деревних і трав'янистих інтродуцентів. Усі ботанічні сади та дендропарки відіграють провідну роль у збереженні та збагаченні біорізноманіття рослин.

2. Велику увагу у діяльності ботсадів та дендропарків приділено селекційно-генетичним, екологічним та фізіолого-біохімічним аспектам інтродукції рослин, біологічним основам використання цих рослин у зеленому будівництві.

3. Ботанічні установи повністю підтримують і намагаються досягти намічених у Конвенції про біологічну різноманітність цілей.

Ця сесія Ради ботанічних садів та дендропарків України була звітно-виборною.

Заслухавши звіт голови Ради чл.-кор. Т.М. Черевченко про діяльність Ради за 2000—2005 рр., сесія схвалила його, розглянула низку організаційних питань та ухвалила таке:

1. Рада ботанічних садів та дендропарків України підтримує розроблену Міжнародною асоціацією ботанічних садів у 2002 р.

Міжнародну програму з охорони природи. Рада вважає за необхідне оформити результати постійної роботи з "червонокнижними" рослинами у виданні "Рослини Червоної книги України в колекціях ботаничних садів та дендропарків" (під керівництвом В.І. Мельника та Н.М. Трофименко).

2. Біорізноманітність рослин є основою для підтримки екологічних умов існування і поліпшення екології в цілому, тому згідно з прийнятими міжнародними документами значна роль у справі збереження генетичних ресурсів відведена саме ботаничним садам та дендропаркам. Тому нині актуальним завданням є створення генетичних банків рослин. Розпочату роботу зі створення банку даних декоративних трав'янисто-квітникових рослин у Національному ботаничному саду ім. М.М. Гришка НАН України (НБС) схвалити, продовжувати її та надавати необхідні для цього матеріали канд. біол. наук Світлані Петрівні Машковській (НБС, відділ квітниково-декоративних рослин).

3. Оскільки на нинішньому етапі необхідно переглянути "Положення про Раду ..." та внести відповідні зміни і доповнення до нього, створити комісію для розгляду цього питання в складі: П.А. Мороз, С.В. Клименко, Д.Б. Рахметов, П.Є. Булах та Н.М. Трофименко). Внесені пропозиції розглянути та затвердити на наступній сесії.

4. У зв'язку з проблемами, які виникли на семінарі в рамках сесії "Головні засади цивільного обліку сортів квітниково-декоративних рослин", створити групу (комісію) для координації взаємозв'язків між установами Ради ботаничних садів та дендропарків України та Інститутом експертизи сортів (В.І. Мельник, Д.Б. Рахметов, В.Ф. Горобець, С.В. Клименко).

5. Заслухавши доповідь директора дендропарку "Олександрія" канд. біол. наук С.І. Галкіна, сесія схвалила програму розвитку дендропарку на 2006—2007 рр.

6. Прийняти до складу Ради нових членів:

Дендрологічний парк Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (м. Київ);

Дендрологічну частину Українського степового природного заповідника НАН України (Донецька обл.).

7. Надавати підтримку ботаничним садам, які відновили свою діяльність та відбудовуються (Черкаського, Таврійського, Кам'янець-Подільського та Ужгородського національних університетів).

8. Підготувати видання про ботаничні сади та дендропарки України, які входять до складу Ради (відповідальні В.В. Кваша та Н.М. Трофименко).

9. Згідно з Положенням про Премію імені академіка М.М. Гришка, нагородити цією Премією в 2005 р. за вагомі досягнення в галузі інтродукції рослин:

Мельника Віктора Івановича, докт. біол. наук, професора;

Собка Володимира Гавриловича, докт. біол. наук, професора;

Кохна Миколу Арсенійовича, докт. біол. наук, професора;

Кузнецова Сергія Івановича, докт. біол. наук, професора;

Трофименко Надію Михайлівну, канд. біол. наук, старшого наукового співробітника.

10. Затвердити новий склад Бюро Ради.

Склад Бюро Ради ботаничних садів та дендропарків України (2005—2010 рр.):

Голова Ради — чл.-кор. НАН України Т.М. Черевченко.

Заступники: докт. біол. наук Н.В. Заїменко, докт. біол. наук В.І. Мельник.

Учений секретар — канд. біол. наук Н.М. Трофименко.

Референт — канд. біол. наук І.Ю. Осипова.

Члени бюро:

1. П.А. Мороз, докт. біол. наук, проф. (НБС).
2. С.І. Кузнецов, докт. біол. наук, проф. (НБС).
3. Д.Б. Рахметов, докт.с.-г.наук (НБС).

4. С.В. Клименко, докт. біол. наук, проф. (НБС).
5. І.К. Кудренко, канд. біол. наук, ст. наук. співр. (НБС).
6. П.Є. Булах, канд. біол. наук, ст. наук. співр. (НБС).
7. О.М. Горелов, канд. біол. наук, ст. наук. співр. (НБС).
8. М.І. Шумик, канд. біол. наук, ст. наук. співр. (НБС).
9. М.Б. Гапоненко, канд. біол. наук., ст. наук. співр. (НБС).
10. В.В. Кваша, канд. біол. наук, ст. наук. співр. (НБС).
11. О.З. Глухов, докт. біол. наук (директор Донецького ботсаду НАН України).
12. А.Ю. Мазур, канд. біол. наук (директор Криворізького ботсаду НАН України).
13. В.В. Кучеревський, канд. біол. наук (зам. директора Криворізького ботсаду НАН України).
14. О.М. Слюсаренко, докт. біол. наук, проф. (директор Ботсаду Одеського нац. ун-ту).
15. А.І. Прокопів, канд. біол. наук (директор Ботсаду Львівського нац. ун-ту).
16. О.О. Альохін (директор Ботсаду Харківського нац. ун-ту).
17. В.В. Капустян, канд. біол. наук (директор Ботсаду ім. акад. О.В. Фоміна).
18. І.С. Косенко, докт. біол. наук (директор Нац. дендропарку "Софіївка" НАН України).
19. С.І. Галкін, канд. біол. наук (директор Дендропарку "Олександрія").
20. О.О. Ільєнко, канд. біол. наук (директор Дендропарку "Тростянець").
21. В.М. Самородов, доцент (Полтавський аграрний ун-т).
22. Г.М. Музичук, канд. біол. наук (м. Київ, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України).
23. В.Т. Харчишин, канд. біол. наук (м. Житомир, Державний агроекологічний ун-т).

11. У структурі Ради ботанічних садів та дендропарків України рекомендувати затвердити такі постійно діючі *Комісії* з:

- дослідження рідкісних та зникаючих видів — голова канд. біол. наук М.Б. Гапоненко;
- теорії інтродукції та акліматизації рослин — голова канд. біол. наук П.Є. Булах;
- дендрології і паркознавства — голова докт. біол. наук С.І. Кузнецов;
- тропічних та субтропічних рослин — голова канд. біол. наук Л.І. Буюн;
- насінництва та плодівництва — голова канд. біол. наук В.В. Капустян;
- нових культур — голова докт. с.-г. наук Д.Б. Рахметов;
- захисту рослин — голова канд. біол. наук О.В. Чернишов;
- промислової ботаніки — голова докт. біол. наук О.З. Глухов;
- квітництва — голова канд. біол. наук В.Ф. Горобець;
- екологічного виховання — голова канд. біол. наук В.В. Кваша;
- лікарських рослин — голова канд. біол. наук Н.І. Джуренко.

Можливі зміни та доповнення розглянути на наступній сесії Ради, і з урахуванням цього затвердити комісії.

12. Оголосити конкурс на розробку емблеми Ради ботанічних садів та дендропарків України. Інформацію про розробки надсилати на ім'я директора Криворізького ботанічного саду НАН України канд. біол. наук Антоніни Юхимівни Мазур. Розглянути пропозиції на черговій сесії Ради.

13. Внести зміни до Положення про Премію імені академіка М.М. Гришка щодо участі в конкурсі всіх установ мережі Ради ботанічних садів та дендропарків України.

14. Наступну сесію провести на базі Ботанічного саду Таврійського національного університету в травні 2006 р. У рамках сесії провести конференцію на тему: **"Будівництво та реконструкція ботанічних садів та дендропарків в Україні"**.

25—27 вересня 2006 р. відбудеться чергова сесія на базі Національного дендропарку "Софіївка" НАН України у зв'язку з 210-річчям дендропарку. У рамках сесії буде прове-

дено міжнародну конференцію на тему: "Старовинні парки і ботанічні сади — наукові центри збереження біорізноманітності та охорони історико-культурної спадщини".

17—20 листопада 2006 р. у Ботанічному саду Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна відбудеться міжнародна конференція на тему: "Цветоводство без границь".

5—7 вересня 2006 р. у Донецькому ботанічному саду НАН України відбудеться міжнародна наукова конференція "Інтродукція та захист рослин у ботанічних садах та дендропарках України".

За детальною інформацією про конференції звертатися до Бюро Ради ботанічних садів та дендропарків України.

Згідно з рішенням сесії, проведеної 19—21 вересня 2005 р. у Києві, створена комісія детально розглянула "Положення про систему зонального насінництва та розсадництва квітниково-декоративних рослин" і внесла пропозиції щодо проекту Закону № 8062 про внесення змін до Закону України "Про охорону прав на сорти рослин". Рада ботанічних садів та дендропарків звернулася до Верховної Ради і Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства з проханням внести відповідні зміни.

Т.М. ЧЕРЕВЧЕНКО,
голова Ради ботанічних садів і дендропарків України

Н.М. ТРОФИМЕНКО
учений секретар Ради